

Van: info@rosadoc.be
Verzonden: vrijdag 20 december 2013 14:20
Aan: Veerle Solia
Onderwerp: RoSa's Jaaroverzicht 2013

Met onze welgemeende excuses als u dit bericht meermaals ontvangt. Bekijk RoSa's jaaroverzicht in uw browser: <http://www.rosadoc.be/jaaroverzicht2013.htm>

Het wordt ondertussen een jaarlijkse traditie. Met het einde van het jaar in zicht, blikken we samen met u graag terug op wat er het voorbije jaar zoal is gebeurd op het vlak van gender en gelijke kansen voor mannen en vrouwen. Net als andere jaren zijn we daarvoor in het [archief van ons vrouwennieuws](#) en het

overzicht van [hete hangijzers](#) gedoken. We wensen u veel leesplezier. Uiteraard blijven wij u in 2014 verder informeren.

Acties voor gelijke rechten m/v

2013 mag gerust het jaar van de actie worden genoemd.

Onder het motto "One Billion Rising" werd op 14 februari al voor de vijftiende keer [Global V-Day](#) georganiseerd. Met allerlei acties wordt aandacht gevraagd voor het miljard vrouwen dat met geweld geconfronteerd wordt. Het doel van de dag is bewustmaking rond geweld tegen vrouwen en het inzamelen van geld ten voordele van organisaties die rond dit thema werken. Eve Ensler, bekend van "de Vaginamonologen" en organisator van V-Day, vond dat een speciale inspanning nodig was.

8 maart was naar goede gewoonte de [internationale vrouwendag](#). De ideale gelegenheid vonden ze bij de nieuwswebsite [De Wereld Morgen](#) om een hele week aandacht te besteden aan het feminisme.

Vooraf in het Verenigd Koninkrijk bleek het feminisme dit jaar actiever dan ooit. Succesvolle (online) campagnes zorgden ervoor dat de beruchte page 3 in the Sun (deze Britse tabloid publiceert steevast een naakte vrouw op de derde pagina) in vraag werd gesteld en dat er binnenkort een vrouw verschijnt op een bankbiljet. Beide campagnes hadden zwaar af te rekenen met een seksistische en rond uit misogynie backlash op de online fora en sociale media.

Maart is ook traditioneel de maand waar in eigen land aandacht wordt gevraagd de [loonkloof](#) tussen mannen en vrouwen. De campagnes stonden in het teken van de rolverdeling in het huishouden als factor in het bestaan van verloningsverschillen. Acties als "[extreme housekeeping](#)" en "[rent-a-man](#)" laten zien dat het bestrijden van de loonkloof begint bij een meer gelijke verdeling van de taken thuis. Een op 27 maart gelanceerde website [www.loonkloof.be](#) moet helpen om de problematiek blijvend in de aandacht te houden.

Op de allereerste [internationale meisjesdag](#) op 11 oktober maakte Plan International bekend dat ze geslaagd waren in hun actie. Tegen die dag wilden ze minstens 1 miljoen handen de lucht in om internationale aandacht te vragen voor onderwijs voor meisjes.

Een maand later was het weer tijd voor de jaarlijkse [nationale Vrouwendag](#), georganiseerd door het VOK, met als centraal thema de invloed van stereotypen. Dat die nog steeds heel groot is werd al gauw duidelijk. Eén van de meest in het oog springende voorbeelden van hoe stereotiep en gendergesegreerd onze maatschappij is, zijn de catalogi van de grote speelgoedwinkels. Tijd voor actie dus. Een conglomeraat van organisaties richtte het platform "[Vrij spel, kinderen kiezen wel](#)" op. Via een online campagne en een actie aan speelgoedwinkels vraagt het platform aandacht voor de verregaande stereotypering.

Een andere meer dan vermeldenswaardige actie is "[wikistorming](#)" waarbij werd opgeroepen om meer vrouwelijke bijdragers te krijgen op Wikipedia en om meer artikels en informatie over vrouwen, vooral vanuit een wetenschappelijke achtergrond op de online encyclopedie te krijgen.

Vrouwen in de literaire prijzen

2013 was een zeer erkentelijk jaar voor schrijvende vrouwen. De Canadese Alice Munro kreeg de [Nobelprijs voor de literatuur](#). De Man Booker Prize was voor de Amerikaanse Lydia Davis. De eveneens Amerikaanse [Maya Angelou](#) werd geëerd met de Literarian Award van de National Book Foundation. De Engelse Hilary Mantel viel de tweejaarlijkse David Cohen Prize for Literature te beurt en in eigen taalgebied veroverde Joke van Leeuwen de AKO Literatuurprijs.

Malala Yousafzai

Malala Yousafzai mag met recht en rede één van de opvallendste persoonlijkheden van het jaar worden genoemd. Reeds op heel erg jonge leeftijd zette dit Pakistaanse meisje zich in om de [aandacht te vragen voor onderwijs van meisjes](#). Eind 2012 werd ze daardoor het slachtoffer van een aanslag van de Taliban. Met kogels in het hoofd en in de hals raakte ze levensgevaarlijk gewond. Na een herstelperiode trad Malala in 2013 weer in het voetlicht. Haar naam werd de slogan voor een campagne voor beter onderwijs, ze werd op de cover van Time Magazine geplaatst in het themanummer over meest invloedrijke personen. Haar opvallendste verschijning maakte ze in juli. Op haar zestiende verjaardag, 12 juli 2013, sprak ze de VN toe. Die dag werd voor de gelegenheid Malala-day genoemd. Na een succesvolle internetpetitie, werd Malala de jongste ooit om genomineerd te worden voor de Nobelprijs voor de Vrede. Ze kreeg Internationale Kindervredesprijs 2013 en ook het Europees parlement liet zich niet onbetuigd. Op 20 november werd ze de jongste winnaar ooit van de Sacharovprijs voor de vrijheid van meningsuiting.

Hoofddoeken, of wat dacht u?

Wie dacht ervan verlost te zijn, kwam in 2013 van een bekaaide reis thuis. Ook dit jaar laaide het hoofddoekendebat in als zijn diversiteit weer op. Het begon in België in februari toen de Raad van het Gemeenschapsonderwijs besloot om het hoofddoekenverbod van 2009 weer te laten gelden. Dat stootte onmiddellijk op protest van tegenstanders van een verbod. Een platform van middenveldorganisaties, samengebracht door [BOEH!](#) stapte in april naar de Raad van State om het verbod aan te vechten. Het katholiek onderwijs en de Vlaamse Scholierenkoepel volgden het verbod niet.

Het thema verdween de rest van het jaar niet uit de (politieke) spotlights. De Franstalige liberalen van de MR pleitten voor een verbod voor leden van kiesbureaus op het dragen van uiterlijke tekens die wijzen op een geloofs- of levensovertuiging.

In Gent en Antwerpen waren er verhitte discussies of ambtenaren met een publieksfunctie al of niet een hoofddoek mogen dragen, onder het mom van neutraliteit. De Vlaamse overheid liet alvast weten dat ze niet geneigd is om een algemeen hoofddoekenverbod uit te vaardigen. Als het van de Brusselse afdeling van ACV Openbare Diensten afhangt, komt zo'n hoofddoekenverbod er wel voor alle ambtenaren in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

In Turkije werd na 90 jaar het hoofddoekverbod in publieke functies opgeheven.

Hiermee samenhangend: het aantal pv's uitgeschreven in het kader van het veel besproken boerkaverbod dat ons land als één van de eerste ter wereld invoerde in 2011 blijft beperkt. Het Spaanse hooggerechtshof heeft een boerkaverbod dat gold in de stad Lleida verboden en een Britse rechter heeft besloten dat een moslimvrouw in de rechtbank tijdens het afleggen van haar getuigenis en kruisverhoor haar nikab moet afleggen maar dat ze die tijdens de rest van haar rechtszaak mag aanhouden.

Pornografie

In maart stemde het Europees parlement over een reeks niet-bindende teksten met betrekking tot de situatie van vrouwen in Europa. Eén van de amendementen waarover gestemd werd, was een verbod op alle vormen van pornografie in de media. Ondanks een online petitie die het verbod steunde, haalde het voorstel het niet. Het hield afzonderlijke landen echter niet tegen om te onderzoeken of zij online pornografie aan banden konden leggen.

De meest opvallende voorstellen kwamen uit IJsland en het Verenigd Koninkrijk. In februari

kondigde IJsland aan dat een volledig verbod op internetpornografie wordt onderzocht. Ook David Cameron, premier van het Verenigd Koninkrijk, is het menens. In juli maakte hij bekend dat internet providers pornografie automatisch moeten blokkeren tenzij de gebruiker het anders aangeeft.

Prostitutie

Eind september organiseerde federaal minister van Gelijke Kansen Joëlle Milquet een internationale conferentie over mensenhandel en seksuele uitbuiting. In de marge daarvan toonde ze zich voorstander van een strengere toepassing van de wetten over prostitutie met het doel de vraag terug te dringen. Of de gebruiker strafbaar moet zijn, daar liet de minister zich nog niet over uit. Twee maanden later deden de Fransen dat wel. Bij onze zuiderburen stemde de Assemblée in met een wet die het kopen van seks strafbaar maakt met een boete van 1500 euro. Een aantal dagen later waaide het debat over naar Duitsland, waar prostitutie sinds 2002 legaal is. Het is de bedoeling dat vanaf volgend jaar ook in Duitsland klanten van prostituees bestraft kunnen worden, als het duidelijk is dat de vrouwen gedwongen zijn tot prostitutie. Benieuwd hoe deze wetgevende initiatieven van onze buurlanden hun weerslag zullen vinden in eigen land. Wordt vast en zeker vervolgd.

Verkrachting

Het jaar begon zoals het vorig jaar eindigde, met afgrijselijk nieuws rond [groepsverkrachtingen](#) in India. Ook in het nieuws waren verkrachting als oorlogswapen onder meer in Congo en Syrië, vrouwen verkracht op het Egyptische Tahrirplein, en in Brazilië. Er was het VN-onderzoek waaruit bleek dat een kwart van de Aziatische mannen toegeeft ooit een vrouw verkracht te hebben. En natuurlijk waren daarbij ook de meest bizarre uitspraken over te lezen. "Slachtoffers van verkrachting zijn even schuldig als de daders". Een katholieke ziekenhuis in Keulen dat weigert hulp te verschaffen aan verkrachte vrouwen. "Soms draagt een meisje voor 100 procent bij aan haar eigen verkrachting door zichzelf in deze omstandigheden te brengen". "De daders waren twee beloftevolle atleten en een van hen zei op het moment van zijn veroordeling dat zijn leven nu voorbij is".

Ondanks de uitgebreide aandacht die dit jaar is gegeven aan verkrachtingen in het buitenland, is het probleem allerm minst een ver-van-mijn-bed show. Het aantal geregistreerde verkrachtingen in ons land bedraagt acht per dag (naast 9 aanrandingen van de eerbaarheid per dag). Als je weet dat volgens de Veiligheidsmonitor ook in België zo'n 90% van de slachtoffers geen aangifte doet bij de politie, ligt het echte aantal verkrachtingen een pak hoger. Naast deze onderrapportering is de seponeringsgraad hoog en de veroordelingscijfers laag. Weinig verkrachters van meerderjarigen worden veroordeeld en slechts 1 op 100 komt effectief in de gevangenis terecht. De Belgische veroordelingscijfers liggen lager dan het EU-gemiddelde. De aanpak van seksueel geweld loopt dus mank. De European Women's Lobby publiceerde haar "[barometer omtrent verkrachting](#)". Het werd een Europees overzicht van de wetgeving en beschikbare cijfers over verkrachting in 32 landen (26 EU-lidstaten plus Kroatië, IJsland, Macedonië, Servië, Turkije en Oekraïne).

Redenen te over dus om acties te voeren. In ons land zagen we acties van de Vrouwenraad en het [VOK](#). Vooral de actie van de Vrouwenraad www.ikzwijgnietmeer.be springt in het oog. Die werd afgetrapt op 25 november, de [internationale dag voor de uitbanning van geweld](#) tegen vrouwen. Internationaal ijvert [Project Unbreakable](#) voor nog meer aandacht voor de problematiek, voor adequate wetgeving en vooral om te stoppen met 'victim blaming'.

Online seksisme

De twee bekendste sociale netwerken op internet, facebook en twitter kwamen dit jaar onder vuur te liggen in verband met hun beleid om seksistische berichten te laten staan terwijl (bv op facebook) foto's van borstvoedende vrouwen niet snel genoeg verwijderd konden worden. Robin Thicke's controversiële hit Blurred Lines met even controversiële clip kan ongeneerd op youtube bekeken worden, een feministische parodie hierop werd onmiddellijk verwijderd wegens ongepast.

De sociale netwerken blijken een enorme bron van inspiratie te zijn voor seksistische en misogynie praat allerhande. We leerden dit jaar een aantal nieuwe woorden en fenomenen kennen, gaande van bangalijstjes, bezemfilmpjes en hoerenpagina's waarop foto's van meisjes worden gepost en becommentarieerd. Vaak werden de meisjes dan ook nog eens verweten dat het hun eigen schuld is om voor hoer en meer te worden uitgemaakt. Ook hier is het beleid van de sociale netwerksites op z'n best dubieus te noemen.

De sites bleken ook het ideale platform om campagnes te voeren. Jammer genoeg horen daar ook pure haatcampagnes bij waarbij het slachtoffer van dienst uitgescholden wordt, bedreigd wordt met verkrachting, ♦ Het meest in het oog springende voorbeeld dit jaar (vorig jaar was het Anita Sarkeesian) was Caroline Criado-Perez. Zij had immers de euvele moed om te ijveren voor een vrouw op een Brits bankbiljet.

Ook LinkedIn liet van zich horen. Het verwijderde een reclame voor een bedrijf dat webontwikkelaars zocht omdat de vrouwen die in de campagne werden gebruikt "te sexy" waren en dus, volgens de netwerksite, onmogelijk ingenieurs konden zijn.

Ook tegen deze dubbele standaarden bij de sociale netwerksites werd (met wisselend succes) actie gevoerd.

Gendergerelateerd geweld

Bijna één op drie vrouwen wereldwijd wordt in haar leven slachtoffer van fysiek of seksueel geweld door een huidige of ex-partner, zo blijkt uit een [rapport van de Wereldgezondheidsorganisatie](#) (WHO) dat dit jaar verscheen. Partnergeweld is daarmee de meest voorkomende vorm van geweld tegen vrouwen. Reden te meer om in actie te schieten. Dit jaar zagen verschillende initiatieven om geweld beter te bestrijden het levenslicht. [In België](#) waren er dit jaar twee wetgevende initiatieven hieromtrent. Zo kan sinds 1 januari wie een acuut gevaar vormt voor zijn huisgenoten een huisverbod krijgen. Een mondelinge bedreiging volstaat. De procureur spreekt het huisverbod uit van ten hoogste tien dagen. Nog in België kunnen artsen, psychologen en andere hulpverleners sinds maart gevallen van partnergeweld melden aan het gerecht. Hun zwijgplicht wordt omgezet in een spreekrecht. Ook de andere bestuurlijke niveaus lieten zich niet onbetuigd. Op de [VN Vrouwenconferentie in maart](#) werd een historisch akkoord bereikt. 193 landen ondertekenden een verklaring die vrouwen wereldwijd gelijke rechten geeft als mannen en geweld tegen vrouwen categoriek veroordeelt. Het Europees parlement keurde in mei een verordening goed waardoor slachtoffers van huiselijk geweld die in eigen land bescherming genieten voortaan zonder veel administratieve poespas eenzelfde bescherming blijven genieten wanneer ze op reis gaan of verhuizen naar een ander Europees land.

Zoals steeds werd ook dit jaar op 25 november de internationale VN-dag voor de uitbanning van geweld tegen vrouwen georganiseerd. Onder het motto "[Say No To Violence](#)" werd een oproep gedaan naar regeringen, vrouwenorganisaties, jongeren, media, economische spelers en de burgermaatschappij om de handen in elkaar te slaan en stappen te ondernemen tegen geweld op vrouwen en meisjes.

Ook mensenhandel is een vorm van gendergerelateerd geweld. Dat wordt sinds augustus dit jaar ook expliciet erkend in de [vernieuwde wet op de mensenhandel](#). Voortaan kan elke vorm van seksuele uitbuiting als mensenhandel bestraft worden. Als er druk op iemand wordt uitgeoefend om seksuele

handelingen te doen, valt dit voortaan onder mensenhandel. Voorheen kon seksuele uitbuiting enkel bestraft worden onder de noemer mensenhandel indien er sprake is van prostitutie en kinderpornografie. Seksuele uitbuiting voor eigen behoefte is dus voortaan ook strafbaar als mensenhandel, een netwerk is dus niet meer nodig om van mensenhandel te spreken.

Kindbruidjes en tienerhuwelijken

Begin september werd de wereld opgeschrikt nadat bekend raakte dat in Jemen een achtjarig meisje zou overleden zijn aan verwondingen die ze tijdens haar huwelijksnacht had opgelopen. Het [uithuwelijken van meisjes](#) op jonge leeftijd lijkt een doodnormale zaak te zijn in Jemen. Eerder in juli kwam het land al in de actualiteit door een youtube filmpje waarin een elfjarig meisje uitroept dat ze nog liever zou sterven dan zou worden uitgehuwelijkt. Het inspireerde de Jemenitische minister voor mensenrechten tot actie. Hopelijk slaagt ze erin om het gebruik van kindhuwelijken uit te bannen in het land. Toch is Jemen lang niet het enige land waar deze praktijk in voege is. Dit jaar bereikte ons ook berichten uit Afghanistan en Syrië, waar ouders die in armoede leven, hun dochters uithuwelijken om de financiële last te verlichten of verkrachting te voorkomen.

Wereldwijd spannen veel organisaties zich in in de strijd tegen kindbruidjes en tienerhuwelijken. Zo eist Unicef een wereldwijd verbod. Ook in de westerse wereld bestaat dit fenomeen. Vaak gaat het om tieners die in een ander land, tegen hun zin worden uitgehuwelijkt. Een Britse NGO bedacht een originele manier die voor sommige van deze meisjes een laatste reddingsmiddel kan zijn. Ze moeten een lepel (of een ander onschuldig metalen voorwerp) in hun handbagage steken zodat op de luchthaven de metaaldetector afgaat. Zo kunnen ze aan het beveiligingspersoneel als een allerlaatste kans hun verhaal kwijt.

Daarmee nauw in verband staand was het rapport dat de VN in oktober publiceerde over [tienermoeders](#). Elke dag zien wereldwijd 20 000 kinderen het levenslicht met een mama die jonger is dan 18 jaar. Vooral in Zuid-Oost Azië, Sub-Saharisch Afrika en Latijns-Amerika zien we dit fenomeen. De meeste van deze tienerzwangerschappen komen voort uit huwelijken of officiële verbintenissen. Het gaat daarbij om 90% van de gevallen.

Universiteiten en gender

Dit jaar werden zowel aan de Universiteit van Gent als die van Leuven rectorverkiezingen gehouden. Het ideale moment om de gendergelijkheid aan de universiteiten aan te kaarten en nog te vaak stoten vrouwelijke doctorandae keihard met hun hoofd tegen het glazen plafond. Slechts een op vijf professoren aan de Vlaamse universiteiten is een vrouw. Vlaams minister voor Innovatie en Wetenschapsbeleid Lieten gaf daarom samen met haar collega van Onderwijs en Gelijke Kansen Smet de rectoren opdracht om een actieplan op te stellen. Begin 2014 moeten ze dat kunnen voorleggen. We kijken uit naar deze actieplannen en vooral naar de resultaten natuurlijk.

Uiteindelijk kreeg de Universiteit van Gent na de nodige commotie over haar kandidatuur met Ann De Paepe een vrouwelijke rector.

Femen

Ze waren dit jaar niet uit het nieuws te branden. Femen, de halfnaakte actiegroep met haar roots in Oekraïne. Hun protestacties halen stevast de media. De blote borsten zullen daar wel voor iets tussen zitten. Gaandeweg groeide binnen de feministische beweging het onbehagen. Niet alleen omdat ze zich inschakelen in de pornocultuur en het heersende schoonheidsideaal, maar ook omdat veel van hun opvattingen nogal racistisch getint zijn en neokoloniaal. De organisatie verloor nog meer

geloofwaardigheid toen uitkwam dat ze gedurende lange tijd met harde hand werd geleid door een man. Het werd meteen ook het einde van de Belgische afdeling van Femen.

Saudie-Arabië en vrouwen, het blijft moeilijk

Eind oktober werd er in Saudie-Arabië actie gevoerd door vrouwen om het recht op autorijden op te eisen. Het Arabische land is het enige land in de wereld waar zo'n rijverbod voor vrouwen geldt. Na de actie werden tal van vrouwen gearresteerd. Het jaar begon nochtans goed voor Saudie-Arabische vrouwen. In april kregen ze de toestemming om (onder strikte voorwaarden) met de fiets te rijden, in mei mochten meisjes op privé scholen deelnemen aan sportactiviteiten, een maand later opende de eerste sportclub voor vrouwen de deuren in het Arabische land, met Raha Moharrak kregen ze er een rolmodel bij om U tegen te zeggen. Ze is de eerste Saudie-Arabische vrouw (en de jongste Arabische vrouw) die de Mount Everest heeft bedwongen. Misschien nog wel het belangrijkste: in augustus maakte een nieuwe wet fysiek en seksueel geweld strafbaar, zowel in de huiselijke sfeer als op het werk.

© RoSa vzw - 2013

POWERED BY [PHPLIST](#)